

e-Belediye ve Kent Bilgi Sistemleri

Her ne kadar kamuoyu katında bir “haber” değeri olmasa da, ilgili bazı yerlerde “e-Türkiye”, “e-Devlet”, “e-Belediye” gibi bazı kavramlar tartışılıyor. Bu yolda bir şeyler yapma çabası içinde olanlar var. Bazı belediyeler (Kadıköy, Avcılar, Yalova gibi) bu yolda biraz önde görünüyorlar...

“e-“ olmak bir “moda” mı, bir “zorunluluk” mu? Bu sorunun yanıtını ararken, kafamızı kaldırıp çevremize bakmakta yarar var...

23-24 Mart 2000’de Lizbon’da toplanan Avrupa Konseyi, Avrupa’yı 10 yıl içinde dünyanın en rekabetçi ve dinamik ekonomisi yapmak gibi çok iddialı bir hedef belirlemiştir. Konsey, Avrupa’nın, yeni ekonominin ve özellikle İnternet’in getirdiği fırsatlardan yararlanmak gibi acil bir gereksinmesi olduğunu fark etmiştir. Gerek ABD ile aradaki farkı kapatmak, gerekse Avrupa içindeki bölgesel dengesizlikleri ortadan kaldırmak için bir *e Avrupa (e Europe)* Eylem Planı hazırlanması kararı alınmıştır.

Bu Eylem Planının 2002 yılına kadar gerçekleşmesi amaçlanan üç ana hedefi vardır: **1.** Daha ucuz, daha hızlı ve güvenli bir internet, **2.** İnsanlara ve yeteneklere yatırım, **3.** İnternet kullanımını teşvik edip yaygınlaştırmak... Aday ülkelerin de programa katılmasıyla *e Europe* + adını alan bu projenin amaçlarına, aday ülkeler yönelik bir **0.** amaç eklenmiştir: **0.** Bilgi Toplumu için ana taşların yerine oturtulması işleminin hızlandırılması...

Görüldüğü gibi internet ve onun sağladığı olanaklar, günümüzde rekabetin temel öğelerine dönüşmektedir.

Taylor Nelson Sofres tarafından 27 ülkede gerçekleştirilen ve 6 Kasım 2001 tarihinde yayınlanan e-Devlet araştırmasına göre, Türkiye, internet üzerinden kamusal hizmetlerin kullanımında % 3 ile Endonezya ve Rusya ile birlikte, ne yazık ki, sonuncu sırada yer alıyor. Araştırmaya alınan ülkeler genelinde yetişkin nüfusun % 26’sı internet üzerinden kamusal hizmetlerden faydalanırken, Türkiye’de nüfusun % 3’ü bilgi almak veya kamusal hizmetlerden yararlanmak amacıyla internet üzerinden devlete ait kamusal siteleri ziyaret ettiği ortaya çıkıyor.

Bu alt sıralardan sıyrılmayı olanaklı kılacak yaklaşımlara ve yatırımlara gerek var. “İnternet” konusunda diğer ülkelerde oranın yüksek oluşu, oralarda her sıkıntının (hukuk, standart, teknoloji, güvenlik vb) aşıldığı anlamına gelmiyor. Ama gelişmeler, bu sıkıntıların aşılması yönünde... İnsanoglu bu noktaya yüzyılların birikimleri sonunda geldi. Gelinen bugünkü noktada da bilgi teknolojilerine yatırım, her ülke ve kurum için **stratejik** bir önem kazandı...

Olasılıkla bu stratejiye yönelik yaklaşımları üretmek amacıyla, Başbakanlığın kararı üzerine, dört sivil toplum örgütünün koordinatörlüğünde 10-12 Mayıs tarihlerinde Türkiye Bilişim Şurası toplanacak. Organizasyon sürecine bakıldığında, bu Şuranın da bilişim sektörünün en önemli hedefi olması gereken belediyelerde gerekli hareketlenmeyi sağlayamadığı görülmektedir. Belki de toplantı daha çok uzmanlar ağırlıklı bir toplantı olarak organize edildiğinden kamuoyuna açılım amaçlanmamaktadır.

Bilgi teknolojilerine yatırımın stratejik öneminin, yani bugüne-yarına değil, geleceğe yönelik bu önemin doğru kavranması gerekiyor... Dünyada yeni bir iklim oluşuyor... Bu iklim koşullarında bilgi

toplumu kavramı, kolay kabul gören, ama kolay gerçekleşmeyen bir hedef olarak önümüzde duruyor... Çok şey değişiyor... Toplumsal işleyiş, üretim anlayışları değişiyor... İnternet’le “doğrudan demokrasi”nin yeniden yeşerdiğini söyleyenler var... Kentleşmenin anlamı değişiyor... Mekan kullanımı yeni baştan ele alınıyor... Yönetme kavramı içerik değiştiriyor ve yönetişime evriliyor... Bu ve başka gerekçeler merceğinden bakıldığında, belediyeleri de kuşatan başka yeni bir atmosferin oluştuğundan söz edilebilir.

Bu atmosfer göz ardı edilerek kent bilgi sistemlerinin ele alınması bizi doğru sonuçlara götürmez. Kent bilgi sistemleri, içinde yeşerdiği bu iklimle birlikte kavrandığı zaman başarılı olabilir, beklenen sonuçları doğurabilir. Yoksa konu bir otomasyon, bilgisayar alımı, program yükleme gibi noktalara indirgenirse, çok eksik yaklaşılmış olur ve verilecek kararlar doğru olmaz. Beklentiler olarak, maliyet olarak, zaman olarak, kurumsal dönüşüm ve insan kaynaklarına yatırım anlamında eksik kararların verilmesine neden olunabilir...

Kent bilgi sistemleri, belediyelerde, bilgi teknolojileri temelli dönüşüm zincirinin en önemli halkalarından birisini oluşturmaktadır. Bu kapsamlı teknolojilere yatırım, belediyelerin geleceğine yatırımdır. Belediyeleri bilgi temelli, teknoloji temelli, sistem temelli yönetme konusunda verilecek stratejik bir karardır, kent bilgi sistemleri...

İşte kent bilgi sistemlerini de kapsayan e-belediye kavramını da bu çerçevede düşünmek gerekir. Her şeyin Ankara’dan beklenmemesi gerektiğini göstererek, belediyelerde “yerelden ulusala” yönelen bir uygulamanın örnek odaklarını oluşturmak gerekiyor. Türkiye’nin bilgi dünyasının saygın bir üyesi olması için, belediyelerin atacağı adımlar, başlatacağı atılımlar, merkezden yapılacak yönlendirmelerden daha doğru ve kalıcı olacaktır.

e-belediye, belediyenin faaliyetlerinin bilgi teknolojilerine dayalı olarak, yani elektronik ortamda yürütülmesi, belediyeden hizmet alanların zamandan ve mekandan bağımsız olarak elektronik ortamdan, bugün için internet üzerinden bu hizmetleri alabilmeleri, isteyenlerin belediyenin karar alma süreçlerine elektronik ortamdan katılabilmesi, bu yollarla da belediyelerin bilgi toplumunun paydaşı olabilmesi anlamına geliyor...

Konunun boyutları düşünüldüğünde, yapılacak işler alt alta sıralandığında karar vericiler katında çekingenlikler ortaya çıkabilmektedir. Bunların bir bölümü haklı da olabilir. Fakat altı çizilerek vurgulanmalıdır ki, ülkemiz bu süreçte, aslında “treni kaçırmış” falan değildir. Ama diğer ülkelerin adım adım yaşadığı gelişmeleri, onların gün be gün gerçekleştirdikleri dönüşümleri, daha kısa sürelerle sığdırmak zorunda olduğumuz da bir gerçektir... Bunu başarabilirsek, bu konuda diğer ülkelerle aynı çizgiye gelebiliriz.

Bu zorunluluk, gözümüzü korkutabilir, değişim zor gelebilir, öğrenilse “maaşım mı artacak?” diye düşünülebilir, emeklilik yaklaşmış olabilir, seçim dönemi gelmiş olabilir...

Ancak, bunların hiç biri, burnumuzun dibine dayanmış olan değişimi ertelememiz için gerekçe olamaz... Olmamalıdır... Kendimiz başta olmak üzere, gelecek kuşaklar ve ülkemiz adına gerçekleştirmemiz gereken en temel sorumluluk, içinde yer aldığımız birimlerde bilgi toplumunun gerektirdiği dönüşümlerin gerçekleşmesi için çaba harcamaktır...

Bir gerçek de şu: Aslında istesek de istemsek de değişiyoruz. Önemli olan bu değişimin farkında olarak yaşamak... Daha keyiflisi de, değişimi yönetmek...